

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till godkännande av överenskommelsen som ingåtts genom skriftväxling mellan Finland och Internationella brottmålsdomstolen om omplacering till Finland av personer som har vittnat eller som kommer att vittna inför Internationella brottmålsdomstolen och av deras närstående samt med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att riksdagen skall godkänna den överenskommelse som ingicks genom skriftväxling i juni 2005 i Haag mellan Internationella brottmålsdomstolen och Finlands regering om omplacering till Finland av personer som har vittnat eller som kommer att vittna inför Internationella brottmålsdomstolen och av deras närstående samt en lag om sättande i kraft av de bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen.

I överenskommelsen fastställs villkoren för en omplacering av vittnen. Meningen är att omplaceringen skall gälla vittnen som har vittnat eller som kommer att vittna vid rättegångar i Internationella brottmålsdomstolen. Det kan vara fråga om vittnen för såväl åklagarsidan som försvaret. Det kan också bli fråga om omplacering av närstående till vittnen i enlighet med bestämmelserna i skriftväxlingen.

Enligt överenskommelsen skall finska myndigheter enskilt pröva varje fall av omplacering av ett vittne och hans eller hennes närstående till Finland. Man utgår från att Finland inte förbinder sig till att tillhandahå-

la särskilda program för skydd av vittnen. Enligt överenskommelsen förbinder sig Finland att för vittnena och deras närstående tillhandahålla de lättnader, förmåner och rättigheter som tillkommer flyktingar enligt definitionen i artikel 1 i 1951 års konvention angående flyktingars rättsliga ställning så som den lyder ändrad genom 1967 års protokoll. Finland förbinder sig också att bevilja de omplacerade personerna de i överenskommelsen specificerade förmånerna och tjänsterna på de villkor som gäller för medborgare i Finland.

I propositionen ingår ett förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen. Överenskommelsen träder i kraft den trettonde dagen efter det att domstolen har tagit emot en underrättelse från Finland om att Finland har slutfört de konstitutionella kraven för ikraftträdandet av denna skriftväxling.

Lagen avses träda i kraft samtidigt som överenskommelsen, vid en tidpunkt som fastställs genom en förordning av republikens president.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	3
1. Inledning.....	3
2. Nuläge	3
3. Målsättning och de viktigaste förslagen.....	4
4. Propositionens konsekvenser	5
5. Beredningen av propositionen	5
DETALJMOTIVERING.....	6
1. Fördragets innehåll och förhållande till lagstiftningen i Finland.....	6
Del I. Definitioner som används i skriftväxlingen	6
Del II. Förfarandet vid tillhandahållandet av omplaceringstjänster till vittnen och vid behov deras närstående	7
Del III. Omplaceringstjänster till vittnen och deras närstående som antagits för omplacering till Finland enligt denna skriftväxling	8
Del IV. Omplacerade personers ställning.....	9
Del V. Avbrytande av omplaceringstjänster	10
Del VI. Kostnader för omplaceringstjänster.....	11
Del VII. Giltigheten för bestämmelserna i skriftväxlingen.....	12
Del VIII. Tvistlösning.....	12
Del IX. Parternas företrädare	12
2. Lagförslag.....	12
3. Ikraftträdande.....	12
4. Behovet av riksdagens samtycke samt behandlingsordning	12
4.1. Behovet av riksdagens samtycke	12
4.2. Behandlingsordning.....	13
LAGFÖRSLAG	14
om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i den genom skriftväxling ingångna överenskommelsen mellan Finland och Internationella brottmålsdomstolen om omplacering till Finland av personer som har vittnat eller som kommer att vittna inför Internationella brottmålsdomstolen och av deras närstående.....	14
AVTALSTEXTEN.....	15
BILAGA.....	21

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Internationella brottmålsdomstolens stadga (FördrS 55–56/2002) antogs den 17 juli 1998 och domstolen inledde sin verksamhet i Haag i Nederländerna 2003. Domstolen har jurisdiktion över de mest allvarliga och omfattande internationella brotten som angår hela det internationella samfundet. Domstolens behörighet omfattar folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser, vilka är definierade i stadgan. Dessutom kan behörigheten senare utsträckas till aggressionsbrott. Domstolens behörighet kompletterar den nationella behörigheten och är sekundär i förhållande till denna.

Finland ratificerade stadgan den 29 december 2002. Stadgan trädde i kraft internationellt den 1 juli 2002 och den har hittills tillträtts av sammanlagt 99 stater. Bestämmelserna i Romstadgan är i Finland i kraft genom bestämmelser i ikraftträdandelagen och ikraftträdandeförordningen.

I Romstadgan ingår bestämmelser om skydd av vittnen och om samarbetet mellan domstolen och stadgeparterna i fråga om vittnesskydd. Vittnesberättelserna utgör en väsentlig del av den bevisning som samlas in inför rättegången. Med tanke på rättegångens effektivitet är det av primär vikt att domstolen kan garantera säkerheten för vittnena och deras närstående under hela rättegången och även efter rättegången för att varje vittne skall kunna avge sin berättelse utan rädsla för hämnd eller andra hot. En viktig form av vittnesskydd är att omplacera vittnena och deras närstående. Erfarenheterna från krigsförbrytartribunalen för f.d. Jugoslavien har visat att det i praktiken har varit omöjligt för vissa personer som vittnat i rättegångarna att återvända till hemlandet eftersom de haft grundad anledning att befara att deras egen eller deras närståendes hälsa eller säkerhet varit i fara. Man kan med sannolikhet anta att en del av de personer som vittnar inför Internationella brottmålsdomstolen inte heller har möjligheter att återvända till hemlandet av rädsla för eventuella repressalier.

2. Nuläge

I artikel 68 i Romstadgan återfinns allmänna bestämmelser om skydd av brottsoffer och vittnen före och under rättegången. Enligt artikel 68 skall domstolen vidta lämpliga åtgärder för att skydda brottsoffers och vittnens säkerhet, fysiska och psykiska välbefinnande, värdighet samt frid. För att underlätta beredningen och genomförandet av de åtgärder som behövs har en brottsoffers- och vittnesenhet upprättats vid registratorskontoret i enlighet med artikel 43.6. Denna enhet skall tillhandahålla skyddsåtgärder och säkerhetsarrangemang, rådgivning samt annan erforderlig hjälp. Målgruppen är vittnen, brottsoffer som uppträder inför domstolen och andra personer som är utsatta för fara till följd av sina vittnesmål. En detaljerad beskrivning av sammansättningen av brottsoffers- och vittnesenheten och enhetens uppgifter återfinns i domstolens bevis- och förfaranderegler. Finland är i egenskap av stadgepart skyldig att samarbeta med domstolen och att på begäran lämna rättslig hjälp till domstolen. Artikel 86 uppställer en allmän skyldighet för stadgeparterna att samarbeta med domstolen såväl i fråga om överlämnande som i fråga om annan internationell rättslig hjälp till domstolen. Enligt artikeln skall stadgeparterna i enlighet med bestämmelserna i stadgan till fullo samarbeta med domstolen i fråga om förundersökningar och lagföring av brott som omfattas av domstolens jurisdiktion. Staterna skall sträva efter att så effektivt som möjligt säkerställa att domstolen får den rättsliga hjälp som den begär med stöd av stadgan.

Artikel 93 i Romstadgan innehåller bestämmelser om annan internationell rättslig hjälp till domstolen än hjälp i samband med utlämning för brott. Enligt punkt 1 skall stadgeparterna bistå domstolen i fråga om de former av rättslig hjälp som räknas upp i punkt 1. Till detta hör även skydd av vittnen. Utgångspunkten är att biståndet lämnas i enlighet med bestämmelserna i stadgan och i den nationella lagstiftningen i den anmodade staten.

Överenskommelsen mellan Finland och Internationella brottmålsdomstolen om omplacering av vittnen följer till disposition och innehåll överenskommelsen mellan Finland och Internationella tribunalen för brott i f.d. Jugoslavien om överflyttning av vittnen, vilken trädde i kraft den 25 augusti 1999. På samma sätt som i fråga om förpliktelserna i överenskommelsen med Jugoslavientribunalen avses även Finlands förpliktelser enligt överenskommelsen med Internationella brottmålsdomstolen bli genomförda genom tillämpning av utlänningslagen (301/2004), lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (1573/1993), lagen om hemkommun (201/1994) och lagen om främjande av invandrarens integration samt mottagande av asylsökande (493/1999). Tillstånd angående inresa, vistelse i landet och arbete utfärdas till ett vittne och hans eller hennes närstående enligt utlänningslagen. De lättnader, förmåner och rättigheter som anges i överenskommelsen utges enligt lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet och lagen om hemkommun. Dessutom har Finland förpliktelser enligt flera internationella flyktingkonventioner, av vilka de viktigaste med hänsyn till genomförandet av den aktuella överenskommelsen är Förenta nationernas konvention angående flyktingars rättsliga ställning (FördrS 77/1968, flyktingkonventionen) och protokollet angående flyktingars ställning (FördrS 78/1968).

3. Målsättning och de viktigaste förslagen

Syftet med den genom skriftväxling ingångna överenskommelsen om omplacering till Finland av personer som har vittnat eller som kommer att vittna inför Internationella brottmålsdomstolen och av deras närstående är att i enlighet med bestämmelserna i Romstadgan stödja domstolens åtgärder för att garantera vittnenas säkerhet och sålunda främja en effektiv verksamhet i domstolen.

Omplaceringen kommer att gälla vittnen som vittnat eller som kommer att vittna i en rättegång. De kan vara vittnen antingen för

åklagarsidan eller för försvaret. Även närstående till vittnen skall kunna bli omplacerade enligt den definition som ingår i överenskommelsen.

Domstolens registrator skall göra en skriftlig framställning till Finland angående en omplacering. Finland förbinder sig att tillhandahålla omplacerade vittnen och deras närstående de lättnader, förmåner och rättigheter som tillkommer flyktingar enligt definitionen i artikel 1 i 1951 års konvention angående flyktingars rättsliga ställning så som den lyder ändrad genom 1967 års protokoll.

Finland förbinder sig också att för de vittnen och deras närstående som skall omplaceras till Finland tillhandahålla de förmåner och tjänster som anges i överenskommelsen, på de villkor som gäller för medborgare i Finland. Enligt 112 § 1 mom. 2 punkten i utlänningslagen får en omplacerad person tillfälligt uppehållstillstånd på ett år på särskilda humanitära grunder eller för uppfyllande av internationella förpliktelser. Tio månader efter det att uppehållstillstånd har utfärdats för en omplacerad skall registratorn göra en prövning angående behovet av fortsatta omplaceringstjänster. Om registratorn på basis av denna prövning finner att omplaceringstjänster fortfarande behövs, skall Finland förlänga uppehållstillståndet med två år med stöd av 55 § i utlänningslagen och registratorn pröva behovet årligen. Om registratorn efter utgången av denna treårsperiod och utifrån de prövningar som gjorts finner att det finns ett behov av att förlänga tillhandahållandet av omplaceringstjänster, skall Finland utfärda ett kontinuerligt uppehållstillstånd för den omplacerade personen. Omplaceringstjänsterna kan dock avbrytas på det sätt som anges i överenskommelsen.

Överenskommelsen utgår från att de finska myndigheterna avgör frågorna om mottagande och omplacering till Finland från fall till fall. Överenskommelsen ger också Finland möjlighet att avbryta en omplacering av ett vittne.

Enligt förslaget bör överenskommelsen godkännas av riksdagen. I propositionen ingår ett förslag till en s.k. blankettlag genom vilken de bestämmelser i överenskommelsen sätts i kraft som hör till området för lagstiftningen.

4. Propositionens konsekvenser

Propositionen innehåller inte något som har konsekvenser på statsfinanserna och inte heller andra konsekvenser av större betydelse. Eftersom domstolen bedömer att den kommer att göra endast ett begränsat antal framställningar årligen om omplacering av vittnen, kommer de totala kostnaderna till följd av förpliktelserna enligt överenskommelsen att bli relativt små. Dessutom har Finland en omfattande prövningsrätt då beslut fattas om omplacering i Finland av vittnen och deras närstående, vilket betyder att kostnaderna för omplaceringarna kan förutses och hållas under kontroll.

Förslaget påverkar inte myndigheternas rutiner och har inte heller några konsekvenser för vare sig myndigheternas inbördes kompetensförhållanden eller arbetsfördelningen mellan stat och kommun. De viktiga ministerierna i frågor som gäller omplacering är utrikesministeriet och dessutom också inrikesministeriet, arbetsministeriet och social- och hälsovårdsministeriet.

Kommunerna har en central roll vid omplaceringen av vittnen. En person som omplaceras till Finland jämställs med en flykting och lagbestämmelserna om flyktingar och asylsökande är tillämpliga på honom eller henne. Det är frivilligt för kommunerna att ta emot flyktingar. Enligt statsrådets beslut om mottagande av flyktingar och asylsökande (1607/1992) kan en kommun ingå avtal med statlig myndighet om att ta emot flyktingar. Flyktingar överförs av en arbetskrafts- och näringscentral till en kommun som centralen har ingått ett avtal om mottagande med. Kommunen sköter bl.a. om boende, tolktjänster, rådgivning och handledning. Kommunen stöder integrationen av invandrare och flyktingar med hjälp av ett program för integrationsfrämjande enligt 7 § i lagen om främjande av invandrades integration samt mottagande av asylsökande (nedan integrationslagen). En invandrare eller en

flykting kan också få en personlig plan för integrationsfrämjande. Staten ersätter kommunen enligt denna plan för de kostnader kommunen haft till följd av emottagandet. Är det fråga om en flykting betalas ersättningen av arbetskrafts- och näringscentralen.

Förslaget har inga vare sig miljömässiga eller sociala konsekvenser. De omplacerade personerna kan vara antingen män eller kvinnor. Överenskommelsen bedöms inte ha några sådana konsekvenser som är direkt könsbundna.

5. Beredningen av propositionen

Internationella brottmålsdomstolens registrator sände den 5 mars 2004 ett brev till Finland med en förfrågan om möjligheterna att inleda förhandlingar om en överenskommelse om omplacering till Finland av vittnen och deras närstående. En modellskriftväxling som utarbetats vid domstolen har utgjort underlag för förhandlingarna.

Modellskriftväxlingen sändes på remiss till justitieministeriet, inrikesministeriet, arbetsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, skyddspolisen och utlänningsverket, vilka även ombads kommentera undertecknandet. Remissinstanserna föreslog ändringar och tillägg till modellen i syfte att nå förenlighet mellan överenskommelsen och lagstiftningen i Finland. Den modellskriftväxling som domstolen föreslagit ändrades enligt de förslag till ändringar och tillägg som inkommit från remissinstanserna. Finland undertecknade den genom skriftväxling ingångna överenskommelsen den 8 juni 2005.

Denna regeringsproposition har utarbetats i utrikesministeriet. Propositionen har utsänts på remiss till justitieministeriet, inrikesministeriet, arbetsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, skyddspolisen och utlänningsverket. De synpunkter som remissinstanserna anförde har beaktats i framställningen.

DETALJMOTIVERING

1. Fördragets innehåll och förhållande till lagstiftningen i Finland

Skriftväxlingens inledning. I inledningen anges det att Finland förbinder sig att årligen ta emot ett begränsat antal vittnen och vid behov deras närstående i enlighet med villkoren i överenskommelsen och under den tid som skriftväxlingen är i kraft. I inledningen konstateras det också att det i Finland inte finns några särskilda program för skydd av vittnen som kunde tillämpas på vittnen och deras närstående.

Del I. Definitioner som används i skriftväxlingen

Skriftväxlingens del I innehåller de viktigaste definitionerna med tanke på tillämpningen. I del I *punkt a* återfinns definitionen av "omplacering". Med omplacering avses omplacering till Finland av vittnen och vid behov av deras närstående.

I del I *punkt b* definieras "omplacerings-tjänster". I denna överenskommelse avses med omplaceringstjänster lättnader, tjänster och förmåner som skall tillhandahållas vittnen och deras närstående som omplaceras till Finland enligt bestämmelserna i överenskommelsen. Omplaceringstjänsterna omfattar de lättnader, förmåner och rättigheter som tillkommer personer med flyktingstatus samt dessutom också boende, utbildning, hälso- och socialvård, tillgång till möjligheter att söka arbete och andra eventuella lättnader och förmåner samt handlingar som gör det möjligt att resa till och från Finland. De viktiga bestämmelserna om omplaceringstjänsterna ingår i utlänningslagen, lagen om främjande av invandrades integration samt mottagande av asylsökande och lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet.

I del I *punkt c* definieras "vittne". Med vittne avses samtliga personer som har hörts eller som kommer att höras under rättegångsförfarandet som vittne för åklagarsidan eller försvaret eller annars. Begreppet vittne är inte avgränsat till att avse personer som upp-

träder inför domstolen uttryckligen som vittnen för åklagarsidan eller försvaret. Det omfattar även andra personer som hörs i bevisningssyfte, t.ex. offer. I artikel 68.3 i Romstadgan finns en bestämmelse om offrens deltagande i rättegångar. Enligt denna bestämmelse skall domstolen, i de fall där brottsoffrens personliga intressen berörs, tillåta att deras synpunkter och andra angelägenheter framläggs och tas i beaktande i de skeden av förfarandet som rätten finner lämpligt.

I del I *punkterna d och e* definieras "närstående" till vittnen som skall omplaceras till Finland. Närstående avser bl.a. vittnets maka, make eller sambo, personer under 18 år som är beroende av vittnet för sin försörjning, och personer över 18 år som bor med vittnet och är beroende av vittnet för sin försörjning. Definitionen av närstående enligt punkterna 1 och 2 i d motsvarar definitionen av familjemedlem i utlänningslagen. Enligt 37 § 1 mom. i utlänningslagen avses med familjemedlem maken eller maken till en i Finland bosatt person samt ett ogift barn under 18 år vars vårdnadshavare den i Finland bosatta personen är. Med makar jämställs personer, oavsett kön, som fortlöpande lever i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden. En förutsättning är att de har bott tillsammans minst två år. Boendetid förutsätts inte, om personerna i fråga gemensamt har vårdnaden om ett barn eller om det finns andra vägande skäl.

Enligt regeringens proposition om utlänningslagen (RP 265/2002) omfattar definitionen av familjemedlem medlemmarna i det som i finska sammanhang avses med kärnfamilj, dvs. maka eller make och ogifta barn i deras vård. De i punkt d 3 avsedda personerna över 18 år som är beroende av vittnet för sin försörjning kan inte betraktas som familjemedlemmar enligt 37 § i utlänningslagen. Enligt punkt e förbinder sig Finland att ta emot dessa personer, om Finland anser att det finns skäl som berättigar till att de omplaceras till Finland.

Meningen är att ett vittne som omplaceras till Finland skall få uppehållstillstånd enligt 93 § i utlänningslagen som reglerar invand-

ring på särskilda humanitära grunder eller för uppfyllande av internationella förpliktelser. Eftersom paragrafen gör det möjligt att i princip bevilja uppehållstillstånd på olika grunder, utgår man i det första skedet från att ett tillfälligt tillstånd skall utfärdas enligt 112 § 1 mom. 2 punkten. En familjemedlem till ett vittne beviljas inte uppehållstillstånd på grund av familjeband, eftersom 112 § 2 mom. anger att uppehållstillstånd kan utfärdas för familjemedlemmar till den som fått tillfälligt skydd. Enligt regeringspropositionen bör familjeåterförning angående personer som tagits emot till Finland med stöd av 93 § regleras i beslut av statsrådet. Detta betyder att man i statsrådsbeslutet också skall ta upp frågan om mottagandet av vittnens maka, make eller sambo samt av minderåriga barn och personer över 18 år som är beroende av vittnet för sin försörjning.

Den sista punkten, *punkt fi* i del I, definierar begreppet "omplacerad person". Med omplacerad person avses i överenskommelsen ett vittne och dennes närstående som har tillhandahållits omplaceringstjänster i enlighet med skriftväxlingen.

Del II. Förfarandet vid tillhandahållandet av omplaceringstjänster till vittnen och vid behov deras närstående

Del II i skriftväxlingen gäller det förfarande som skall följas då beslut fattas om omplacering av ett vittne och vid behov hans eller hennes närstående till Finland och om de omplaceringstjänster som skall tillhandahållas för dem. Enligt del II *punkt g* skall registratorn begära att Finland tar emot ett vittne och vid behov vittnets närstående, om registratorn anser det vara nödvändigt att omplacera ett vittne. I *punkt g* fastställs att behöriga myndigheter i Finland skall pröva dessa framställningar enskilt. Om Finland bedömer en omplacering nödvändig, förbinder sig Finland enligt *punkt g* att ta emot vittnet och hans eller hennes närstående och till att tillhandahålla omplaceringstjänster för dem enligt bestämmelserna i överenskommelsen.

I del II *punkt h* föreskrivs att registratorn skall göra sin framställning om omplacering skriftligen två kalendermånader eller så snabbt som möjligt före den planerade dagen

för omplacering. Om omständigheterna kräver att omplaceringen skall ske utan dröjsmål, skall registratorn kontakta Finland som då skall pröva framställningen genast i enlighet med *punkt g*. Enligt *punkt g* skall särskilda villkor i ett beslut om omplacering utan dröjsmål avtalas särskilt.

Enligt del II *punkt i* skall en framställning om omplacering innehålla den skyddsbehövande personens namn och dessutom fullständiga uppgifter om hans eller hennes hälsotillstånd, utbildning och i förekommande fall straffregister och all annan information som registratorn bedömer vara relevant. För framställningen används det formulär som medföljer överenskommelsen. Finland kan begära att domstolens registrator kompletterar uppgifterna som lämnats. I *punkt i* anges det att registratorn skall tillhandahålla ytterligare information som begärs av Finland, under förutsättning att registratorn har tillgång till informationen och det inte finns några hinder för överlämnandet.

Det beskrivna förfarandet skall följa utlänningslagen. Enligt 2 § tillämpas utlänningslagen och de bestämmelser som utfärdas med stöd av den på utlänningsars inresa och utresa samt på deras vistelse och arbete i Finland. Enligt 11 § krävs det av en utlänning som kommer till Finland att han eller hon har ett sådant giltigt resedokument som förutsätts och som berättigar till gränsövergång, samt ett giltigt visum eller uppehållstillstånd, om inte något annat följer av ett internationellt fördrag som är bindande för Finland. Meningen är att tillfälligt uppehållstillstånd skall utfärdas till omplacerade personer enligt 93 och 112 § i utlänningslagen. Enligt 93 § kan statsrådet besluta att utläningar som befinner sig i utlandet skall tas till Finland på särskilda humanitära grunder eller för uppfyllande av internationella förpliktelser.

Ett förslag till beslut av statsrådet om omplacering av vittnen och vid behov av deras närstående skall utarbetas av utrikesministeriet, inrikesministeriet och arbetsministeriet i samråd. För förslaget inbegärs utlåtande av skyddspolisen om de personer som framställningen om omplacering gäller. Enligt 36 § i utlänningslagen är de allmänna villkoren för inresa att det anses att en utlänning inte äventyrar allmän ordning och säkerhet, folk-

hälsan eller Finlands internationella förbindelser. När beslut fattas om omplacering är sådana uppgifter om en persons verksamhet och bakgrund viktiga som visar att det kunde innebära en risk för den inre eller yttre säkerheten i Finland eller för andra nationella intressen att låta personen i fråga resa in i Finland. Mot bakgrund av detta kan det vara motiverat att inbegära utlåtande av skyddspoliserna då statsrådsbeslutet om omplacering är under beredning.

Meningen är att statsrådet skall fatta ett politiskt, till sin typ administrativt beslut vid allmänt sammanträde. Enligt 112 § i utlänningslagen kan tillfälligt uppehållstillstånd utfärdas till en utlänning som tas till Finland på basis av statsrådsbeslut enligt 93 §. Som det redan påpekats i detaljmotiveringen till del I beviljas närstående till en person som omplaceras till Finland inte uppehållstillstånd på grund av familjeband, eftersom det enligt 112 § 2 mom. i utlänningslagen kan utfärdas uppehållstillstånd till en familjemedlem till en person som fått tillfälligt skydd. Ett särskilt beslut om emottagande av närstående till ett vittne skall ingå i statsrådets beslut om emottagande.

Framställningar som gäller omplacering av vittnen inges till Finlands utrikesministerium genom Finlands ambassad i Haag. Utrikesministeriet sänder genast framställningen vidare till utlänningsverket och underrättar alla behöriga myndigheter om saken. Utlänningsverket utfärdar uppehållstillstånd till enskilda personer enligt 116 § i utlänningslagen. Enligt paragrafen utfärdas det första uppehållstillståndet med stöd av 93 § på grund av annan humanitär invandring av utlänningsverket.

Del III. Omplaceringstjänster till vittnen och deras närstående som antagits för omplacering till Finland enligt denna skriftväxling

Punkt j i del III gäller omplacering till Finland av personer som fått positivt beslut enligt 93 § i utlänningslagen. Enligt punkt j skall registratorn svara för omplaceringen till Finland av de skyddsbehövande personerna. I *punkterna k och l* finns bestämmelser om de omplaceringstjänster som i Finland skall tillhandahållas vittnen och deras närstående.

Enligt *punkt k* förbinder sig Finland att för omplacerade personer tillhandahålla de lättnader, förmåner och rättigheter som tillkommer flyktingar enligt definitionen i artikel 1 i konventionen angående flyktingars rättsliga ställning. Utöver dessa tjänster skall Finland bevilja omplacerade personer de lättnader och tjänster som räknas upp i del III punkt 1.

Finland har ratificerat Förenta nationernas konvention angående flyktingars rättsliga ställning och protokollet angående flyktingars rättsliga ställning. Flyktingkonventionen innehåller bestämmelser om behandlingen av flyktingar och om flyktingars rättigheter och skyldigheter, vilka är bindande för konventionsstaterna. Enligt artikel 34 i flyktingkonventionen har en flykting rätt att få integrationsstöd av konventionsstaten och rätt till lämpliga sociala trygghetstjänster och bostad (artiklarna 21, 23 och 24). Dessa skyldigheter har beaktats i utlänningslagen och i integrationslagen, vilka spelar en central roll vid genomförandet av skriftväxlingen. I 3 § i utlänningslagen finns en definition av "flykting". Med flykting avses en utlänning som uppfyller villkoren enligt artikel 1 i flyktingkonventionen.

När omplaceringstjänster enligt punkterna *k och l* i del III tillhandahålls, kan man tillämpa bestämmelserna i integrationslagen om mottagande och integration av flyktingar. Enligt 3 a § i integrationslagen jämföras med flyktingar de personer som enligt 93 § i utlänningslagen har tagits till Finland på särskilda humanitära grunder eller för uppfyllande av internationella förpliktelser. Därför omfattas en person som omplaceras till Finland av de integrationsfrämjande åtgärderna i integrationslagen. Med stöd av 93 § i utlänningslagen jämföras med flykting även familjemedlemmar eller andra anhöriga till den omplacerade om dessa haft familjeband med personen som erhållit uppehållstillstånd, före denne anlände till Finland.

En omplacerad persons möjligheter att söka arbete säkras genom utlänningslagen. Enligt 79 § 3 mom. i utlänningslagen har en utlänning som har beviljats tillfälligt uppehållstillstånd på grund av tillfälligt skydd eller annan humanitär invandring rätt att förvärvsarbeta.

Det är också möjligt att med stöd av utlänningslagen bevilja en omplacerad person

nödvändiga resedokument för inresa och utresa. Enligt 11 § i utlänningslagen skall en utlänning ha ett giltigt resedokument som berättigar till gränsövergång och ett giltigt visum eller uppehållstillstånd, om inte något annat följer av ett internationellt fördrag som är bindande för Finland. Enligt 134 § i utlänningslagen kan främlingspass beviljas en utlänning som befinner sig i Finland, om han eller hon inte kan få pass av en myndighet i sitt hemland eller om han eller hon är statslös eller om det finns andra särskilda skäl att bevilja främlingspass. Ett särskilt skäl kan t.ex. vara att situationen i den sökandes hemland är kaotisk vilket innebär att det är exceptionellt svårt att utreda den sökandes hemland eller medborgarskap eller att detta skulle ta oskäligt mycket tid. Man har ställts inför dylika problem t.ex. i fråga om utläningar från det f.d. Jugoslavien.

Inom ramen för de anslag som reserverats för ändamålet i statsbudgeten ersätter staten kommunerna för de kostnader som de har haft på grund av att de tagit emot flyktingar. Ersättningarna betalas i enlighet med avtalet med respektive kommun. Staten och kommunen gör upp ett avtal där kommunen förbinder sig till följande arrangemang vid mottagande av flyktingar: 1) boende, 2) utkomststöd, 3) tolkservice, 4) social- och hälsovårdsservice, 5) undervisnings- och kultur-tjänster, samt 6) andra nödvändiga åtgärder. Enligt statsrådets beslut om mottagande av flyktingar och asylsökande (512/1999) betalar staten ersättningar enligt schablon för mottagande av flyktingar under högst tre år (kostnader för social- och hälsovård samt administrativa kostnader).

Enligt faktiska kostnader ersätts a) kostnader för tolkservice som ordnas av kommunen, b) kostnader som i fråga om en minderårig som anlänt till Finland utan vårdnadshavare eller motsvarande person åsamkas kommunen av placering i familjegrupphem samt av, familjevård, stödtjänster för boende och andra åtgärder som kan jämsställas med tjänster inom barnskyddet högst tills den minderåriga fyller 18 år, c) betydande kostnader som åsamkas kommunen av ordnandet av sådan långvarig social- och hälsovård som ett handikapp eller en sjukdom förutsätter, om personen var i behov av vård vid an-

komsten till Finland, för högst tio år, d) av särskilda skäl andra kostnader för kommunen e) kostnader för utkomststöd till flykting under högst tre år samt f) kostnader som kommunen åsamkats av återflyttningsbidrag.

I del III *punkt 1* anges att omplacerings-tjänsterna enligt punkterna k och l skall tillhandahållas utan att det påverkar någon rättighet som omplacerade personer kunde ha rätt till enligt finsk lag, inbegripet flykting- och asylstiftning, om de hade kommit till Finland på ett lagligt sätt och inte hade omfattats av bestämmelserna i skriftväxlingen. Eftersom omplaceringstjänsterna till de omplacerade personerna bestäms enligt integrationslagen saknar denna mening betydelse för tillämpningen av skriftväxlingen.

Del IV. Omplacerade personers ställning

I del IV i skriftväxlingen ingår en bestämmelse om den omplacerade personens rättsliga ställning. Enligt del IV *punkt m* skall Finland i enlighet med sin nationella lagstiftning bevilja omplacerade personer uppehållstillstånd för ett år. Dessutom fastställs det att registratorn tio kalendermånader efter den dag ett uppehållstillstånd börjar gälla skall pröva om den omplacerade personen fortfarande är i behov av omplaceringstjänster. Om registrator vid den första prövningen kommer fram till att dessa tjänster fortfarande behövs, skall Finland förlänga uppehållstillståndet med en period på ytterligare två år. Om registratorn vid utgången av tre år finner att omplaceringstjänsterna fortfarande är nödvändiga, skall Finland utfärda ett kontinuerligt uppehållstillstånd för den omplacerade personen.

Upphållstillståndet beviljas enligt utlänningslagen i enlighet med vad som anförts tidigare i texten. Enligt 33 § i utlänningslagen är ett uppehållstillstånd antingen tidsbegränsat eller permanent. Tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas för vistelse av tillfällig karaktär (tillfälligt uppehållstillstånd) eller för vistelse av fortgående karaktär (kontinuerligt uppehållstillstånd). Enligt 112 § i utlänningslagen beviljas tillfälligt uppehållstillstånd bl.a. en utlänning som tas till Finland på basis av ett statsrådsbeslut enligt 93 §. Det tillfälliga uppehållstillståndets längd bestäms

enligt 53 §. Enligt den paragrafen anges det att det första uppehållstillståndet beviljas för ett år. När en omplacering förlängs blir 54 § i utlänningslagen tillämplig. Enligt 54 § 1 mom. beviljas ett nytt tidsbegränsat uppehållstillstånd (nedan förlängt tillstånd), om villkoren för det föregående tidsbegränsade uppehållstillståndet fortfarande uppfylls.

Det bör observeras att man då det första uppehållstillståndet och det förlängda tillståndet utfärdas skall beakta de allmänna villkoren för utfärdande av uppehållstillstånd. Enligt 36 § i utlänningslagen är ett allmänt villkor för beviljande av uppehållstillstånd att en utlänning inte anses äventyra allmän ordning och säkerhet, folkhälsan eller Finlands internationella förbindelser. Längden på ett förlängt tillstånd bestäms enligt 55 § enligt vilken ett nytt tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas för högst tre år. För tillämpningen av överenskommelsen kan det anses ändamålsenligt att en omplacerad person får ett tvåårigt förlängt tillstånd. Detta beror på att omplacerade personer enligt 113 § i utlänningslagen har rätt att få kontinuerligt uppehållstillstånd efter tre års vistelse i landet. Enligt 113 § beviljas en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd med stöd av 112 § kontinuerligt uppehållstillstånd efter tre års oavbruten vistelse i landet, om grunderna för beviljande av tillstånd fortfarande föreligger. Genom ett tvåårigt förlängt tillstånd kan fortsatta omplaceringstjänster garanteras, eftersom det tre år efter omplaceringen blir möjligt att bevilja omplaceringstjänster enligt lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (nedan tillämpningslagen) och lagen om hemkommun.

Enligt tillämpningslagen skall, om inte annat följer av internationella överenskommelser som är bindande för Finland eller av rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, det avgöras enligt den lagen om följande lagstiftning om social trygghet skall tillämpas på en person: folkpensionslagen (347/1956), familjepensionslagen (38/1969), barnbidragslagen (796/1992), lagen om moderskapsunderstöd (477/1993) och lagen om

bostadsbidrag (408/1975), samt, när det är fråga om tillämpningen av lagens 3 § (bosättning i Finland), 3 a § (flyttning till Finland) och 4 § (vistelse utomlands) och 3 kap. (sammanjämkning av lagstiftning om social trygghet och internationella överenskommelser) och 4 kap. (beslut, ändringssökande och undanröjande av beslut), lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (591/1978), lagen om vårdbidrag för barn (444/1969), lagen om handikappbidrag (124/1988), lagen om frontmannapension (119/1977) och lagen om särskilt stöd till invandrare (1192/2002). Enligt 3 § i tillämpningslagen tillämpas lagstiftningen om social trygghet på personer som är varaktigt bosatta i Finland och som har sin egentliga bostad och sitt egentliga hem här och som ständigt huvudsakligen vistas här. Enligt vedertagen praxis anses det i regel alltid att en person som beviljats kontinuerligt uppehållstillstånd är varaktigt bosatt i Finland (RP 76/2004).

Hur man omfattas av tjänsterna inom social- och hälsovården bestäms enligt lagen om hemkommun. Enligt socialvårdslagen (710/1982) skall kommunen anordna socialservice för kommunens invånare. Enligt lagen om hemkommun kan en person få hemkommun i Finland om han eller hon bor i Finland och har för avsikt att förbli fortsatt bosatt i Finland. Han eller hon skall dessutom ha ett giltigt uppehållstillstånd på minst ett år i de fall där ett sådant tillstånd krävs av honom eller henne.

I del IV *punkt n* bestäms också att Finland efter bästa förmåga skall underrätta registratören om Finland får kännedom om att en omplacerad person har avlidit eller om personens uppehållsort är okänd.

Del V. Avbrytande av omplaceringstjänster

Bestämmelserna om avbrytande av en omplacering ingår i del V, punkterna o, p, q och r. I *punkt o* ingår det allmänna förbudet mot återsändande som finns i FN:s flyktingkonvention. Enligt *punkt o* får Finland inte återsända en person utan skriftligt samtycke av domstolen och av den omplacerade personen till ett område där han eller hon kan utsättas för dödsstraff, tortyr, förföljelse eller annan behandling som kränker människovärdet el-

ler till ett område från vilket han eller hon kan sändas vidare till ett sådant område. Motsvarande förbud mot återsändande finns också i såväl 9 § 4 mom. i grundlagen och i 148 § i utlänningslagen.

Punkt p gäller fall där det anses nödvändigt med fortsatta omplaceringstjänster för en omplacerad person. Om endera parten önskar avbryta omplaceringstjänsterna för en viss omplacerad person i sådana fall där omplaceringstjänster fortfarande behövs, skall den avbrytande parten enligt punkt p skriftligen underrätta den andra parten och samråda med denna. Den avbrytande parten skall därefter skriftligen underrätta den berörda omplacerade personen. Registratorn skall inom trettio dagar inhämta medgivande av en annan stat att den övertar Finlands förpliktelser enligt bestämmelserna i denna skriftväxling. Om registratorn inte lyckas åstadkomma en sådan överenskommelse inom utsatt tid förbinder sig Finland att fortsätta tillhandahålla omplaceringstjänsterna till dess att den berörda omplacerade personen har lämnat Finland. Formuleringen av punkten låter förstå att ett avbrytande kan bli aktuellt främst i sådana fall där Finland eller den till Finland omplacerade personen önskar att omplaceringen avbryts. I de fall som avses i p skall uppehållstillståndet som utfärdats till den omplacerade personen återkallas enligt 58 § i utlänningslagen. Enligt 58 § återkallas ett tidsbegränsat eller permanent uppehållstillstånd när en utlänning varaktigt har flyttat bort från Finland eller när en utlänning i permanent syfte har vistats utanför landet i två år utan avbrott.

Förfarandet vid avbrytande enligt del V *punkt q* gäller sådana fall där det anses att omplaceringstjänster inte längre behövs. Enligt punkt q skall registratorn, om han eller hon finner att en omplacerad person inte längre är i behov av omplaceringstjänster, skriftligen underrätta Finland och den berörda omplacerade personen om detta. Finland har därefter full rätt att avbryta sina omplaceringstjänster sex kalendermånader efter den dag då den omplacerade personen mottog underrättelsen eller sex kalendermånader efter det att rimliga försök gjorts för att överbringa en sådan underrättelse. Enligt *punkt r* är den omplacerade personen därefter under-

ställd tillämpliga rättsliga bestämmelser i finsk lag.

I de fall som avses i såväl punkt p som punkt q är bestämmelserna om utvisning i 9 kap. i utlänningslagen tillämpliga. Enligt 143 § avses med utvisning att en utlänning avlägsnas ur landet när han eller hon vistas i landet med stöd av ett uppehållstillstånd eller har vistats i landet med stöd av ett uppehållstillstånd men uppehållstillståndet inte längre är i kraft eftersom det gått ut, återkallats eller upphört att gälla. I 149 § i utlänningslagen återfinns utvisningsgrunderna enligt vilka bl.a. en utlänning som har haft uppehållstillstånd får utvisas ur landet, om han eller hon vistas i landet utan uppehållstillstånd, när ett sådant krävs. Eftersom vistelse i Finland utan erforderligt uppehållstillstånd kan utgöra en utvisningsgrund enligt 149 §, kan återkallande av ett uppehållstillstånd leda till att utvisningsförfarande inleds om helhetsbedömningen ger anledning därtill.

När en utvisning prövas skall hänsyn tas till de omständigheter som beslutet grundar sig på samt sådana omständigheter och förhållanden i sin helhet som annars inverkar på saken. Vid bedömningen skall särskilt avseende fästas vid barnets bästa och skyddet för familjelivet. Sådana omständigheter som annars skall beaktas vid bedömningen är åtminstone hur länge och i vilket syfte utlänningen har vistats i landet samt typen uppehållstillstånd som beviljats utlänningen och utlänningens band till Finland. Dessutom skall det tidigare nämnda förbudet mot återsändande beaktas. En omplacerad person har dessutom rätt att söka uppehållstillstånd enligt 52 § i utlänningslagen. Enligt denna paragraf beviljas en utlänning som befinner sig i Finland ett kontinuerligt uppehållstillstånd, om det med hänsyn till utlänningens hälsotillstånd, de band som knutits till Finland eller av någon annan individuell, mänsklig orsak är uppenbart oskäligt att vägra uppehållstillstånd, särskilt med beaktande av de förhållanden i vilka han eller hon skulle hamna i sitt hemland eller hans eller hennes sårbara ställning.

Del VI. Kostnader för omplaceringstjänster

I del VI fastställs hur kostnadsansvaret

skall delas mellan Internationella brottmålsdomstolen och Finland. Enligt *punkt s* i denna del skall domstolen bära alla kostnader och utlägg som uppkommer i samband med den omplacerade personens resa mellan Finland och domstolen. Finland förbinder sig att svara för alla kostnader och utlägg som uppkommer i samband med tillhandahållandet av omplaceringstjänster enligt del III. Skriftväxlingen förpliktar dock inte Finland att bära kostnader eller utlägg som enligt finsk lagstiftning skall bäras av de omplacerade personerna.

Del VII. Giltigheten för bestämmelserna i skriftväxlingen

Bestämmelsen om ikraftträdandet av överenskommelsen ingår i del VII *punkt t* i skriftväxlingen. Enligt *punkt t* träder bestämmelserna i skriftväxlingen i kraft den trettionde dagen efter det att domstolen har tagit emot en underrättelse från Finland om att Finland har slutfört de konstitutionella kraven för ikraftträdandet av denna skriftväxling. Enligt *punkt t 2* kan överenskommelsen sägas upp. Skriftväxlingen skall gälla till dess att den sägs upp av endera parten genom skriftligt meddelande till den andra parten sex månader på förhand. Upphörandet skall inte inverka på sådana omplacerade personers ställning som befinner sig i Finland vid tidpunkten för uppsägningen. Deras ställning avgörs i dessa fall i enlighet med den nationella lagstiftningen.

Del VIII. Tvistlösning

I del VIII *punkt u* anges att varje tvist, meningsskiljaktighet eller anspråk som härrör eller följer av skriftväxlingen skall lösas genom förhandlingar eller genom ett tvistlösningsförfarande som avtalas mellan parterna.

Del IX. Parternas företrädare

Enligt *punkterna v och w* i del IX skall registratören eller hans eller hennes bemyndigade ombud företräda domstolen och Finlands utrikesministerium företräda Finland i alla frågor som hör samman med denna skriftväxling.

2. Lagförslag

1 §. Lagens 1 § innehåller den sedvanliga blankettlagsbestämmelsen genom vilken de bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen sätts i kraft. För de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen redogörs nedan i avsnittet om behovet av riksdagens samtycke samt behandlingsordning.

2 §. Den föreslagna lagen föreslås träda i kraft samtidigt med överenskommelsen vid en tidpunkt som fastställs genom förordning av republikens president.

3. Ikraftträdande

Enligt del VII i överenskommelsen om placering till Finland av personer som har vittnat eller som kommer att vittna inför Internationella brottmålsdomstolen och av deras närstående, vilken ingåtts genom skriftväxling, träder överenskommelsen i kraft den trettionde dagen efter det att domstolen har tagit emot en underrättelse från Finland om att Finland har slutfört de konstitutionella kraven för ikraftträdandet av denna skriftväxling. Meningen är att lagen skall träda i kraft vid samma tidpunkt som överenskommelsen.

4. Behovet av riksdagens samtycke samt behandlingsordning

4.1. Behovet av riksdagens samtycke

Enligt 94 § 1 mom. i grundlagen godkänner riksdagen bland annat sådana fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Enligt tolkningspraxis av riksdagens grundlagsutskott avser denna grundlagsfästa godkännandejurisdiktion hos riksdagen alla de bestämmelser i internationella förpliktelser som i materiellt hänseende hör till området för lagstiftningen. Avtalsbestämmelser skall anses höra till området för lagstiftningen, 1) om bestämmelsen gäller utövande eller begränsning av någon grundläggande fri- eller rättighet som är skyddad i grundlagen, 2) om bestämmelsen i övrigt gäller grunderna för individens rättigheter

och skyldigheter, 3) om det enligt grundlagen skall föreskrivas i lag om den fråga som bestämmelsen avser eller 4) om det finns gällande bestämmelser i lag om den fråga som bestämmelsen avser eller 5) om det enligt rådande uppfattning i Finland skall föreskrivas om frågan i lag. Frågan påverkas inte av om en bestämmelse står i strid mot eller överensstämmer med en bestämmelse som utfärdats genom lag i Finland. (GrUU 11, 12 och 45/2000 rd).

Enligt vad som anförts ovan innehåller överenskommelsen flera sådana bestämmelser som kräver godkännande av riksdagen.

I del I i skriftväxlingen definieras de för tillämpningsområdet viktiga begreppen. Bestämmelser som indirekt påverkar tolkningen och tillämpningen av materiella bestämmelser som hör till området för lagstiftningen hör till området för lagstiftningen (t.ex. GrUU 6/2001 rd).

Bestämmelserna i delarna III, IV och V i skriftväxlingen gäller rättigheter och skyldigheter för en person som omplaceras till Finland. Bestämmelserna hör av denna anledning till området för lagstiftningen. Förbudet mot återsändande i del V o gäller utövande av en grundläggande rättighet som garanteras i 2 kap. i grundlagen och hör sålunda till området för lagstiftningen.

Del VIII i skriftväxlingen överlåter valet av tvistlösningsmetod till parterna i överenskommelsen. Denna del innehåller inte obligatoriska bindande tvistlösningsförfaranden.

Bestämmelsen hör därmed inte till området för lagstiftningen.

Av de skäl som anförts ovan hör överenskommelsen till området för lagstiftningen och godkännandet förutsätter samtycke av riksdagen.

4.2. Behandlingsordning

Överenskommelsen innehåller inte bestämmelser som gäller grundlagen på det sätt som avses i vare sig 94 § 2 mom. eller 95 § 2 mom. i grundlagen.

Enligt regeringens uppfattning kan överenskommelsen godkännas i riksdagen med enkel majoritet och ikraftträdandelagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Med stöd av det ovan anförda och i enlighet med 94 § grundlagen föreslås att

Riksdagen godkänner den överenskommelse som ingicks genom skriftväxling i Haag den 8 juni 2005 mellan Finland och Internationella brottmålsdomstolen om omplacering till Finland av personer som har vittnat eller som kommer att vittna inför Internationella brottmålsdomstolen och av deras närstående

Eftersom överenskommelsen innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, föreläggs Riksdagen samtidigt följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i den genom skriftväxling ingångna överenskommelsen mellan Finland och Internationella brottmålsdomstolen om omplacering till Finland av personer som har vittnat eller som kommer att vittna inför Internationella brottmålsdomstolen och av deras närstående

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §
De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i den i Haag den 8 juni 2005 genom skriftväxling ingångna överenskommelsen mellan Finland och Internationella brottmålsdomstolen om omplacering till Finland av personer som har vittnat eller som kommer att vittna inför Internationella

brottmålsdomstolen och av deras närstående gäller som lag sådana Finland har förbundit sig till dem.

2 §
Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

Nådendal den 23 juni 2005

Republikens President

TARJA HALONEN

Utrikesministerns ställföreträdare
Statsminister *Matti Vanhanen*

(Översättning)

1. *Internationella brottmålsdomstolens registrator till Finlands ambassad i Haag*

den 8 juni 2005

8 June 2005

Herr,

Dear Sir,

Jag har äran att hänvisa till överläggningarna mellan Internationella brottmålsdomstolen (i det följande "domstolen") och Finland om omplacering till Finland av personer som har vittnat eller som kommer att vittna inför domstolen och vid behov av deras närstående.

I have the honour to refer to the discussions held between the International Criminal Court (hereafter: "the Court") and Finland, concerning arrangements between the Court and Finland for the relocation to the territory of Finland of Witnesses who have appeared or will appear in proceedings before the Court, and, where necessary, their close relations.

På domstolens vägnar får jag bekräfta följande överenskommelse:

I have the honour to confirm on behalf of the Court the following understanding:

I enlighet med vad som anges i denna skrivelse och Er svarsskrivelse (i det följande "skriftväxling") samtycker Finland till att ta emot ett begränsat antal vittnen enligt denna skriftväxling, vilka har vittnat eller vilka kommer att vittna inför domstolen och vid behov deras närstående varje år under den tid denna skriftväxling är i kraft och till att tillhandahålla dem omplaceringstjänster i enlighet med vad som fastställs i denna skriftväxling. Skriftväxlingen grundar sig på samförståndet att det för närvarande inte finns några särskilda program för skydd av vittnen i Finland.

Finland agrees, subject to the terms of this letter and your reply (hereafter: "Exchange of Letters"), to accept for relocation a limited number of witnesses per year as defined herein, who have appeared or who will appear before the Court and, where necessary, their close relations, each year for the duration of this Exchange of Letters and to provide such persons with Relocation Services, as defined herein. This Exchange of Letters is based on the understanding that no particular programs of witness protection are currently available in Finland.

I. I denna skriftväxling avses med

I. For the purposes of this Exchange of Letters:

a) "Omplacering" omplacering till Finland av vittnen och vid behov av deras närstående.

(a) "Relocation" is understood to refer to the relocation to Finland of Witnesses and, where necessary, their close relations.

b) "Omplaceringstjänster" lättnader och förmåner enligt del III nedan till vittnen och vid behov deras närstående som omfattas av bestämmelserna i denna skriftväxling.

(b) "Relocation Services" is understood to refer to the facilities and benefits, described in Part III below, to be provided to Witnesses, and, where necessary, their close relations, who are subject to the provisions of this Exchange of Letters.

c) "Vittnen" personer som har vittnat eller som kommer att vittna inför domstolen under ett rättegångsförfarande. Detta inbegriper men är inte begränsat till ett uppträdan-

(c) "Witnesses" is understood to refer to persons who have appeared or who will appear as witnesses in proceedings before the Court. This includes but is not limited to an

de som vittne för åklagarsidan eller försvaret.

d) "Närstående" bl.a.:

- 1) vittnets make, maka eller sambo,
- 2) personer under 18 år som är beroende av vittnet för sin försörjning,
- 3) personer över 18 år som bor med vittnet och är beroende av vittnet för sin försörjning.

e) Andra personer än de som avses i punkt d 1 och 2 skall tas emot av Finland i enlighet med bestämmelserna i denna skriftväxling endast om Finland anser att det finns skäl som berättigar till omplacering av dem.

f) "Omplacerade personer" vittnen och närstående som har tillhandahållits omplaceringstjänster i enlighet med denna skriftväxling.

II. Förfarandet vid tillhandahållandet av omplaceringstjänster till vittnen och vid behov deras närstående

g) Om registratorn anser det vara nödvändigt att omplacera ett vittne, skall registratorn begära att Finland tar emot vittnet och vid behov vittnets närstående. Dessa framställningar om omplacering (i det följande "framställningar") skall prövas enskilt av behöriga myndigheter i Finland och om det bedöms lämpligt skall omplaceringstjänster beviljas vittnet och hans eller hennes närstående (i det följande "skyddsbehövande") i enlighet med finsk lagstiftning.

h) Framställningarna skall göras skriftligen och tillställas Finland på försorg av registratorn två kalendermånader eller så snabbt som möjligt före den planerade dagen för omplacering av de skyddsbehövande. I sådana fall där registratorn bedömer att omständigheterna kräver att omplaceringen sker utan dröjsmål skall registratorn kontakta Finland som då skall pröva framställningen genast i enlighet med punkt g. Om Finland samtycker till att genast omplacera en person kan särskilda villkor för förfarandet avtalas mellan Finland och domstolen.

appearance either in the course of the prosecution or of the defence of an accused.

(d) "Close relations" is understood, to refer to, inter alia:

- (1) the partner of a Witness;
- (2) dependants of the Witness under 18 years of age;
- (3) dependants over 18 years of age who reside with the Witness.

(e) Close relations other than those referred to in paras (d) (1) and (2) shall only be accepted by Finland pursuant to the provisions of this Exchange of Letters upon Finland being satisfied that there are grounds to justify the Relocation of such dependants.

(f) "Relocated Person(s)" refers to those witnesses and close relations who have been provided with Relocation Services according to this Exchange of Letters.

II. As to the procedure for providing Relocation Services to Witnesses and, where necessary, their close relations:

(g) Where the Registrar considers that a Witness requires Relocation, he/she shall request that Finland accept such a Witness and, where necessary, his or her close relations. Such requests (hereafter: "Requests") shall be considered on an individual basis by the competent authorities of Finland, and, if deemed appropriate, Relocation Services shall be granted to the Witness and any close relations who are subjects of the Request (hereafter: "the Subject(s)"), in accordance with the national law of Finland.

(h) Requests shall be in writing, and shall be addressed to Finland by the Registrar two calendar months or as soon as possible prior to the expected date of Relocation of the Subject(s). However, where the Registrar considers that circumstances require the Subject(s) to be relocated immediately, the Registrar shall consult Finland, who will then consider the Request immediately in accordance with Paragraph (g). In cases where Finland agrees to relocate a person immediately, special terms of arrangement can be agreed upon by Finland and the Court.

i) I framställningarna skall de skyddsbehövande personernas fullständiga namn anges så som det fastställts av registratorn. Framställningarna skall följas av fullständiga uppgifter om hälsotillstånd, utbildning och, i förekommande fall, av straffregister för den skyddsbehövande personen och av all annan information som registratorn bedömer vara relevant. Denna information skall lämnas i enlighet med formuläret i bilaga 1 till denna skriftväxling. Registratorn skall tillhandahålla ytterligare information som begärs av Finland, under förutsättning att registratorn har tillgång till informationen och det inte finns några hinder för att översända den till Finland.

III. Omplaceringstjänster till vittnen och deras närstående som antagits för omplacering till Finland enligt denna skriftväxling (i det följande "omplacerade personer")

j) Om Finland samtycker till en framställning skall registratorn ordna med omplaceringen till Finland av de skyddsbehövande personerna.

k) Finland skall tillhandahålla omplacerade personer de lättnader, förmåner och rättigheter som tillkommer flyktingar enligt definitionen i artikel 1 i 1951 års konvention angående flyktingars rättsliga ställning så som den lyder ändrad genom 1967 års protokoll.

l) Utöver de tjänster som tillhandahålls enligt punkt k skall Finland bevilja omplacerade personer följande lättnader och tjänster på de villkor som gäller för medborgare i Finland:

- 1) boende,
- 2) utbildning, inbegripet yrkes- och språkutbildning vid behov,
- 3) hälso- och socialvård, inbegripet specialiserad sjukvård vid behov,
- 4) tillgång till möjligheter att söka arbete,
- 5) andra eventuella lättnader och förmåner,

(i) Requests shall refer to the Subject(s) by his or her full personal name, as determined by the Registrar. Requests shall be accompanied by full details of the health, education and, where applicable, the criminal record of the Subject(s), and any other information which the Registrar considers relevant. This information will be provided in the form to be found in attached as Annex 1 to this Exchange of Letters. The Registrar will provide any further information as Finland may request, subject to the Registrar having access to such information and there being no impediment to communicating it to Finland.

III. As to the nature of the Relocation Services to be provided to Witnesses and their close relations accepted for Relocation by Finland pursuant to this Exchange of Letters (hereafter: "the Relocated Person(s)"):

(j) Where Finland agrees to a Request, the Registrar shall arrange for the transfer of the Subject(s) to the territory of Finland.

(k) Finland shall provide to the Relocated Person(s) the facilities, benefits and entitlements to which persons are entitled under the definition of "refugees" under Article 1 of the 1951 Convention on the Status of Refugees, as amended by the 1967 Protocol thereto.

(l) In addition to the services provided pursuant to Paragraph (k), Finland shall provide the following facilities and services to the Relocated Person(s), on the same basis as such facilities and services are provided to citizens of Finland:

- (1) housing;
- (2) education, including skills and language training where necessary;
- (3) health and social services, including specialist medical care where necessary;
- (4) access to opportunities to obtain employment;
- (5) any other applicable facilities and benefits;

6) handlingar som gör det möjligt att resa till och från Finland.

Dessa tjänster skall tillhandahållas utan att det påverkar någon rättighet som omplacerade personer kunde ha rätt till enligt finsk lag, inbegripet flykting- och asylstiftning, om de hade kommit till Finland på ett lagligt sätt och inte hade omfattats av bestämmelserna i denna skriftväxling.

IV. Omplacerade personers ställning

m) Finlands skall i enlighet med sin nationella lagstiftning bevilja omplacerade personer uppehållstillstånd för ett år. Tio kalendermånader efter den dag ett uppehållstillstånd börjar gälla skall registratorn pröva (i det följande "prövningen") om den omplacerade personen fortfarande är i behov av omplaceringstjänster. Om registrator vid den första prövningen kommer fram till att dessa tjänster fortfarande behövs, skall Finland förlänga uppehållstillståndet med en period på ytterligare två år. Registratorn skall därefter göra prövningen varje år. Om registratorn vid utgången av denna treårsperiod på basis av de prövningar som gjorts finner att omplaceringstjänsterna fortfarande är nödvändiga, utfärdar Finland ett kontinuerligt uppehållstillstånd för den omplacerade personen.

n) Finland skall efter bästa förmåga underrätta registratorn om Finland får kännedom om att en omplacerad person har avlidit eller om personens uppehållsort är okänd.

V. Avbrytande av omplaceringstjänster

o) Oaktat bestämmelserna i denna skriftväxling får Finland inte utan skriftligt samtycke av domstolen och av den omplacerade personen återsända denne till ett område där han eller hon kan utsättas för dödsstraff, tortyr, förföljelse eller annan behandling som kränker människovärdet eller till ett område från vilket han eller hon kan sändas vidare till ett sådant område.

(6) documents to enable travel to and from Finland.

Such services will be provided without prejudice to any rights which the Relocated Person(s) would be entitled to under the law, including the refugee and asylum law, of Finland if he or she had entered Finland lawfully and was not subject to the provisions of this Exchange of Letters.

IV. As to the status of Relocated Person(s):

(m) Finland shall grant Relocated Person(s), in accordance with its national law, a residence permit for one year. Ten calendar months after the commencement date of the residence permit, the Registrar shall assess (hereafter: "Assessment") whether Relocation Services continue to be necessary with respect to that Relocated Person. If the Registrar concludes from the first Assessment that such services continue to be necessary, Finland shall extend the residence permit for a further two year period. Assessments shall continue to be made by the Registrar on an annual basis. If after that three year period, the Registrar concludes from the Assessments undertaken to that date that Relocation Services continue to be necessary, Finland will grant the Relocated Person(s) a continuous residence permit.

(n) Finland will use its best efforts to notify the Registrar if it is informed that a Relocated Person has deceased or if his or her whereabouts are unknown.

V. As to the termination of Relocation Services:

(o) Notwithstanding any provision of this Exchange of Letters, unless the Court and the Relocated Person express their consent in writing, Finland shall not return any Relocated Person to an area where he or she could be subject to the death penalty, torture, persecution or other treatment violating human dignity or from where he or she could be sent to such an area.

*A. Avbrytande när omplaceringstjänster
fortfarande behövs:*

p) 1) Om endera parten önskar avbryta omplaceringstjänsterna för en viss omplacerad person, skall den (i det följande "avbrytande part") skriftligen underrätta den andra parten och samråda med denna. Den avbrytande parten skall därefter skriftligen underrätta den berörda omplacerade personen så snart som det är praktiskt möjligt (i det följande "den berörda omplacerade personen").

2) Om omplaceringstjänsterna avbryts enligt punkt p 1, skall registratorn inom trettio dagar inhämta medgivande av en annan stat att den övertar Finlands förpliktelser enligt bestämmelserna i denna skriftväxling. Om registratorn inte lyckas åstadkomma en sådan överenskommelse inom utsatt tid skall tillhandahållandet av omplaceringstjänsterna fortsätta till dess att den berörda omplacerade personen har lämnat Finland.

*B. När omplaceringstjänsterna inte längre
behövs:*

q) 1) Om registratorn finner att en omplacerad person inte längre är i behov av omplaceringstjänster, skall registratorn skriftligen underrätta Finland och den berörda omplacerade personen om detta.

2) Finland har därefter full rätt att avbryta sina omplaceringstjänster sex kalendermånader efter den dag då den omplacerade personen mottog underrättelsen eller sex kalendermånader efter det att rimliga försök gjorts för att överbringa en sådan underrättelse.

r) Den omplacerade personen är därefter underställd tillämpliga rättsliga bestämmelser i finsk lag.

VI. Kostnader för omplaceringstjänster

s) Domstolen skall bära alla kostnader och utlägg som uppkommer i samband med den omplacerade personens resa mellan

*A. Termination where Relocation Services
continue to be necessary:*

(p) (1) Where either Party wishes to terminate Relocation Services for a particular Relocated Person, it (hereafter: "Terminating Party") shall inform the other Party of its intention and consult with the other Party in writing. The Terminating Party shall then notify, also in writing, the Relocated Person affected as soon as is practicable by such a termination (hereafter: "Affected Relocated Person").

(2) In the event that the Relocation Services are terminated in accordance with Paragraph (sp) (1), the Registrar shall have a period of thirty days in which to obtain the agreement of another State to assume the responsibilities of Finland under the provisions of this Exchange of Letters. If the Registrar is unable to conclude such an agreement within that period, the provision of Relocation Services shall continue until such time as the Affected Relocated Person has been relocated from Finland.

*B. Where Relocation Services are no
longer necessary:*

(q) (1) Where the Registrar concludes that Relocation Services are no longer required with respect to a Relocated Person, the Registrar shall inform Finland and the Relocated Person accordingly in writing.

(2) Finland shall then have discretion to terminate Relocation Services six calendar months after the date upon which the Relocated Person receives such a notification or six calendar months after reasonable efforts have been made to convey such notification.

(r) The Relocated Person shall thereafter be subject to the relevant legal provisions under the law of Finland.

VI. As to the costs related to the provision of Relocation Services:

(s) The Court shall bear all costs and expenses incurred in connection with the travel of the Relocated Person between

Finland och domstolen. Alla kostnader och utlägg som uppkommer i samband med tillhandahållandet av omplaceringstjänster enligt denna skriftväxling skall bäras av Finland. Ingenting i denna bestämmelse skall tolkas som en förpliktelse för Finland att bära kostnader eller utlägg som enligt finsk lagstiftning skall bäras av de omplacerade personerna.

VII. Giltigheten för bestämmelserna i denna skriftväxling

t) 1) Bestämmelserna i denna skriftväxling träder i kraft den trettionde dagen efter det att domstolen har tagit emot en under rättelse från Finland om att Finland har slutfört de konstitutionella kraven för ikraftträdandet av denna skriftväxling.

2) Denna skriftväxling skall gälla till dess att den sägs upp av endera parten genom skriftligt meddelande till den andra parten sex månader på förhand. Upphörandet skall inte inverka på sådana omplacerade personers ställning som befinner sig i Finland vid tidpunkten för uppsägningen.

VIII. Tvistlösning

u) Varje tvist, meningsskiljaktighet eller anspråk som härrör eller följer av denna skriftväxling skall lösas genom förhandlingar eller genom ett tvistlösningsförfarande som avtalas mellan parterna.

IX Parternas företrädare

v) Registratorn eller hans eller hennes bemyndigade ombud skall företräda domstolen i alla frågor som hör samman med denna skriftväxling.

w) Finlands utrikesministerium skall företräda Finland i alla frågor som hör samman med denna skriftväxling.

Finland and the Court. All the costs and expenses incurred in connection with the provision of Relocation Services pursuant to this Exchange of Letters shall be borne by Finland. Nothing in this provision shall be interpreted to oblige Finland to bear costs or expenses which are to be borne by the Relocated Person(s) in accordance with the legislation of Finland.

VII. As to the duration of the provisions of this Exchange of Letters:

(t) (1) The provisions of this Exchange of Letters shall enter into force on the 30th day following the receipt by the Court of the notification of Finland that it has completed its constitutional requirements for the entry into force of this Exchange of Letters.

(2) This Exchange of Letters shall remain in force until it is terminated by either Party providing the other Party with six months notice of termination in writing. Such termination shall be carried out without prejudice to the status of any Relocated Person(s) relocated in Finland at the time of termination.

VIII. As to the resolution of disputes:

(u) Any dispute, controversy, or claim arising out of, or relating to this Exchange of Letters shall be settled by negotiation or by a mutually agreed mode of settlement.

IX. As to the representatives of the Parties:

(v) The Registrar, or his or her authorised designate, shall represent the Court in all matters relating to this Exchange of Letters.

(w) The Ministry for Foreign Affairs of Finland shall represent Finland in all matters relating to this Exchange of Letters.

Mottag försäkran om min utmärkta högaktning.

Please accept the assurances of my highest consideration.

Undertecknad i Haag den 8 juni 2005

Signed in The Hague on 8 June 2005

Bruno Cathala
Registrar

Bruno Cathala
Registrar

Bilaga 1**SÖKANDE**

vittne: make/maka: underhållsberättigad övrig:

Om den sökande inte är vittne, anges här vittnets namn:

A. Fysiska uppgifter

- (a) Namn: _____
 (b) Födelseid: _____
 (c) Födelseort (ort och land): _____
 [FOTOGRAFI]
 (d) Kön: Man Kvinna
 (e) Medborgarskap (ange alla medborgarskap): _____
 Pass: _____
 Etnisk tillhörighet: _____
 Uppehållstillstånd i annat land än medborgarskapsland; ange närmare detaljer: _____

Nuvarande uppehållsort:

- f) Talade språk: _____
 g) Fysiska kännetecken:
 i) längd (cm): []
 ii) vikt (kg): []
 iii) hårfärg: []
 iv) ögonfärg: []
 v) framträdande ärr eller födelsemärken:
 []
 h) fysiska eller mentala handikapp (ange närmare detaljer):
 []

B. Personuppgifter

- a) Civilstånd: gift: _____
 ogift: _____
 separerad: _____
 frånskild: _____
 änka/änkling: _____
 datum för senaste ändring av civilstånd: _____
 b) Utbildning och yrkesmässig bakgrund: []
 c) Trostillhörighet: []
 d) Makes/makas namn: []
 e) Namn på barn under 18 år: []
 Barn som inte står under personens vårdnad: []
 namn: []
 adress: []
 vårdnadshavare: []
 Underhållsberättigade: []
 f) Personer upptagna under d och e ovan som skall omplaceras:
 []

C. Rättsliga åtaganden och ekonomiska uppgifter

- (a) Civilrättsliga förfaranden mot sökanden: Ja Nej
- om "ja", lämnas närmare upplysningar: []
- (b) Sökandens civilrättsliga åtaganden:
- (i) in-teckningar eller pantförskrivningar för vilka personen är huvudman:: Ja Nej
- om "ja", lämnas närmare upplysningar: []
- (ii) garanti-förbindelser mm:: Ja Nej
- om "ja", lämnas närmare upplysningar: []
- (iii) underhållsskyldighet:: Ja Nej
- om "ja", lämnas närmare upplysningar: []
- (iv) obetalda skatteskulder: Ja Nej
- om "ja", lämnas närmare upplysningar: []
- (v) förvaltningsuppdrag för vilka sökanden är ansvarig eller förvaltare: Ja Nej
- om "ja", lämnas närmare upplysningar: []
- (vi) andra civilrättsliga förpliktelser: Ja Nej
- om "ja", lämnas närmare upplysningar: []
- (c) Ekonomiska upplysningar:
- (i) fast egendom och personlig egendom: Ja Nej
- om "ja", lämnas närmare upplysningar: []
- (ii) banktillgodohavanden mm: Ja Nej
- om "ja", lämnas närmare upplysningar: []
- (iii) fordringar: Ja Nej
- om "ja", lämnas närmare upplysningar: []
- (iv) olika slags fordringsbevis, skuldebrev, livräntor m.m. som tillkommer sökanden: Ja Nej
- om "ja", lämnas närmare upplysningar: []
- (v) rätt till sociala bidrag från stat eller annan offentlig myndighet nu eller i en nära framtid: Ja Nej
- om "ja", lämnas närmare upplysningar: []
- (vi) rätt till underhåll: Ja Nej
- om "ja", lämnas närmare upplysningar: []

D. Upplysningar om brott och frihetsberövanden

Upplysningar om tidigare frihetsberövanden eller anhängiggjorda straffrättsliga åtal: Ja Nej

om "ja", lämnas närmare upplysningar: []

E. Framträdande inför domstolen

Ange vilket vittnesmål som skall komma i fråga:

- a) Ange vilka personer som är anklagade och vilka åtalpunkterna är:
- b) Ange om det finns andra källor till den sökta bevisningen:
- c) Vittnesmålet's relativa betydelse:

F. Bedömning av behovet av omplacering

Omständigheter till stöd för begäran om tillhandahållande av omplaceringstjänster:

C. Legal Obligations and Financial Records

- (a) Civil proceedings instituted against Person: Yes No
If Yes, Details: []
- (b) Civil Obligations of Person:
 - (i) Mortgages or Pledges of which the person is a principal: Yes No
If Yes, Details: []
 - (ii) Guarantees etc.: Yes No
If Yes, Details: []
 - (iii) Maintenance Obligations: Yes No
If Yes, Details: []
 - (iv) Tax Liabilities Outstanding: Yes No
If Yes, Details: []
 - (v) Trusts of which the Person is a trustee or manager: Yes No
If Yes, Details: []
 - (vi) Other civil obligations: Yes No
If Yes, Details: []
- (c) Financial Information:
 - (i) Real and Personal Property: Yes No
If Yes, Details: []
 - (ii) Bank accounts etc.: Yes No
If Yes, Details: []
 - (iii) Debts owed to Person: Yes No
If Yes, Details: []
 - (iv) Securities and other bills of exchange, promissory notes, bonds and superannuation and life policy entitlements of the Person: Yes No
If Yes, Details: []
 - (v) Moneys receivable from any governmental or other public authority at this time or in the reasonably foreseeable future: Yes No
If Yes, Details: []
 - (vi) Maintenance entitlements: Yes No
If Yes, Details: []

D. Criminal and Arrest Records

- Prior arrest or criminal record or criminal charges outstanding: Yes No
If Yes, Details: []

E. Court Proceedings

- Detail testimony given or to be given:
- (a) Details of any accused, including information concerning indictment:
 - (b) Are there any other sources of such evidence: []
 - (c) Relative importance of testimony: []

F. Relocation Assessment

Factors supporting the provision of Relocation Services

2. Finlands ambassad i Haag till Internationella brottmålsdomstolens registrator

Ers Excellens,

Jag har äran att erkänna mottagandet av Er skrivelse av den 8 juni 2005 som gäller arrangemang mellan Internationella brottmålsdomstolen (i det följande "domstolen") och Finland angående omplacering till Finland av vittnen och som har följande lydelse:

Texten till skrivelsen av Internationella brottmålsdomstolens registrator

Jag har äran att bekräfta att Er skrivelse och denna svarsskrivelse utgör en överenskommelse mellan Internationella brottmålsdomstolen och Finlands regering om omplacering till Finland av personer som har vittnat eller som kommer att vittna inför domstolen och vid behov av deras närstående.

Mottag, Ers Excellens, försäkran om min utmärkta högaktning.

Haag den 8 juni 2005

Petri Kruuti
Ambassadråd
Finlands ambassad, Haag

Excellency,

I have the honour to acknowledge receipt of your letter dated 8 June 2005 which sets out the arrangements between the International Criminal Court (hereafter: the "Court") and Finland for the relocation of Witnesses to the territory of Finland, and which reads as follows:

The text in the letter of the Registrar of the International Criminal Court above

I have the honour to confirm that your letter and this reply form an agreement setting out arrangements between the International Criminal Court and the Government of Finland for the relocation to the territory of Finland of Witnesses who have appeared or will appear in proceedings before the Court, and, where necessary, their close relations.

Please accept, Excellency, the assurances of my highest consideration.

The Hague on 8 June 2005.

Petri Kruuti
Counsellor
Embassy of Finland, The Hague